

אסף קרואני

מנהל מחלקת ניהול יער, מחקר וקשרי חוץ, אגף הייעור, קרן קימת לישראל

התוכנית האסטרטגית של האו"ם לייעור

June, 2019 ב 13

גיליון קיץ 2019 / כרך 10(2)

בקצרה

ציטוט

קרואני א. 2019. התוכנית האסטרטגית של האו"ם לייעור. אקולוגיה וסביבה 10(2).
העתק

יערות העולם פרוסים על פני 40 מיליון קמ"ר, כשליש מהשטח היבשתי של כדור הארץ, ונחשבים לתצורת הצומח היצרנית ביותר על פני האדמה. כרבע מאוכלוסיית העולם תלוי באופן ישיר בעצים למחייתו, ושירותי המערכת המגוונים שמספקים היערות הכרחיים לקיום התהליכים האקולוגיים הבסיסיים על פני האדמה [2].

לאור החשיבות העצומה של היער ותרומתו הישירה והעקיפה לאיכות חיי האוכלוסייה האנושית, הציב האו"ם את שימור שטחי היער בעולם, שיקומם והרחבתם כמטרה ראשונה במעלה. יעד 15 מבין 17 יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא 2030 (SDGs) נקרא 'החיים על פני האדמה', והוא שם דגש ישיר על החשיבות הרבה להמשך המאמצים להרחבת שטחי היער בעולם, ללחימה במדבור ולשיקום שטחים מדורדרים שכיום אינם מספקים את פוטנציאל שירותי המערכת שלהם בשל ניצול יתר לאורך ההיסטוריה האנושית [4]. במסמך שפרסם ארגון המזון והחקלאות של האו"ם הודגשה העובדה שיערות העולם תורמים לרוב המוחלט של יעדי האו"ם בתוכנית זו, ולא מוגבלים רק ליעד 15.

פורום הייעור העולמי של האו"ם (UNFF – United Nations Forum on Forests) הוקם בשנת 2000 כדי לעודד ניהול, שימור ופיתוח בר-קיימא של כל סוגי היערות והעצים מחוץ ליער. העיקרון המנחה את הפורום הוא חיזוק המחויבות הפוליטית של אומות העולם ליעדי האו"ם על-ידי קידום דיאלוג עולמי בנושא מדיניות הייעור, סיוע ביישום אמנות בין-לאומיות וחיזוק שיתוף הפעולה בתחום. לצורך זה נבנתה התוכנית האסטרטגית לייעור (UNSPF-UNSPF – United Nations Strategic Plan for Forests) המדגישה את חשיבות היערות לכל תחומי החיים ומספקת מסגרת עולמית לניהול בר-קיימא של היערות, לעצירת תהליך בירוא היערות ולהבטחת תפקודם המיטבי. התוכנית מתכתבת עם תהליכים עולמיים נוספים שמוביל האו"ם, כגון הסכם פריז, אמנות בין-לאומיות נוספות ועבודת ועידות האו"ם בנושא שינוי האקלים (UNFCCC), המגוון הביולוגי (UNCBD) והלחימה במדבור (UNCCD).

עיקרי התוכנית האסטרטגית לייעור כוללים שישה יעדים (ו-26 מטרות אוניברסליות), למימוש עד שנת 2030 באופן וולונטרי על-ידי מדינות העולם [5]:

- הפיכת מגמת בירוא היערות על-ידי שימור, שיקום וייעור של שטחים נרחבים והגדלת שטח כיסוי היערות העולמי ב-3% כדי לסייע במאמץ העולמי למזעור שינוי האקלים.
- התמקדות בהגברת התועלת החברתית, הכלכלית והסביבתית של היער לרווחת האוכלוסייה.
- עידוד של ניהול וממשק ליער בר-קיימא כדרך להשגת היעדים.
- חיזוק שיתוף ידע מדעי ומקצועי ומתן דגש לשיתוף פעולה בין-לאומי והקצאת תקציבים רלוונטיים לנושא.
- קידום תוכניות נרחבות לניהול בר-קיימא ושימוש במנגנוני האו"ם כדי להפיק את המרב מתרומת היערות ליעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא 2030.
- שיתוף פעולה חוצה מגזרים ותיאום מרבי בין כל בעלי העניין והגופים הרלוונטיים לתחום השטחים הפתוחים.

קרן קימת לישראל (קק"ל), משתתפת קבועה בפורום הייעור העולמי המתכנס בכל שנה במטה האו"ם בניו יורק, מחויבת לרוח היעדים המופיעים בתוכנית האסטרטגית של

האו"ם לייעור, וחותרת להשגתם. במפגש האחרון של פורום הייעור העולמי (במאי 2019) הדגיש הארגון את תרומתו ליעדים ולמטרות של התוכנית. אף על פי ששטח היער בישראל קטן יחסית לזה של מדינות השוכנות לחופי הים התיכון (ובפרט, שטח היער לתושב)^[3], הידע שנצבר בקק"ל בעשורים האחרונים בעקבות השקעה אינטנסיבית במחקר ובניטור ארוך טווח, והמומחיות שהתפתחה בעקבות עבודת מפעל הייעור בתנאי אקלים קשים, מאפשרים לקק"ל ליזום שיתופי פעולה אזוריים ובין-לאומיים ולהשתלב בהם, בעיקר בשיקום מערכות מדורדרות, בלחימה במדבור ובייעור באזורים יובשניים. נושאים אלה נמצאים במרכז הבמה העולמית, והם נדבך מרכזי במאמצים העולמיים להשגת יעדי האו"ם לפיתוח בר-קיימא ואמנות בין-לאומיות אחרות.

מקורות

1. אסם י, ברנד ד, טאובר י ואחרים. 2014. תורת ניהול היער בישראל: מדיניות והנחיות לתכנון ולממשק יער. ירושלים: אגף הייעור ויחידת הפרסומים, קשרי ציבור, קק"ל.
 2. FAO. 2018. The state of the world's forests 2018 – Forest pathways to sustainable development. FAO: Rome.
 3. FAO and Plan Bleu. 2018. State of Mediterranean Forests 2018. Rome and Marseille: FAO and Plan Bleu.
 4. Sustainable Development Goals – Knowledge platform. Sustainable Development Goal 15.
 5. United Nations Department of Economic and Social Affairs. 2019. Global forest goals and targets of the UN Strategic Plan for Forests 2030. New York: United Nations.
-